

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเพื่อศึกษาความคิดเห็นของศึกษาเขต ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ได้
บังคับบัญชา เกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน ที่ผ่านการฝึกอบรมตาม
โครงการฝึกอบรมข้าราชการครู หลักสูตรนักรับราชการศึกษาศาสตร์ของ กรุงเทพมหานคร เป็น
การวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของศึกษาเขต ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ได้บังคับ-
บัญชา เกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงาน ของผู้บริหารโรงเรียนที่ผ่านการฝึกอบรมตามโครงการ
ฝึกอบรมข้าราชการครู หลักสูตรนักรับราชการศึกษาศาสตร์ของ กรุงเทพมหานคร

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน กับผู้ได้บังคับบัญชา
เกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน

ดังนั้น ในบทนี้ผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย
ซึ่งประกอบด้วยเรื่องต่าง ๆ ตามลำดับดังนี้ คือ กลุ่มตัวอย่างประชากร เครื่องมือที่ใช้ใน
การวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างประชากรสำหรับการวิจัยครั้งนี้มี 3 กลุ่มคือ กลุ่มศึกษาเขต กลุ่ม
ผู้ผ่านการฝึกอบรม และกลุ่มผู้ได้บังคับบัญชาของผู้ผ่านการฝึกอบรม โดยมีวิธีการคัดเลือก
กลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. กลุ่มศึกษาเขต ซึ่งทำหน้าที่เป็นหัวหน้างานศึกษาของ เขตทั้ง 24 เขต
เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) โดยเลือกเอา
เฉพาะผู้ที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในเขตนั้นไม่น้อยกว่า 6 เดือน สำหรับในกรณีศึกษาเขต
ปฏิบัติงานในเขตนั้นไม่ถึง 6 เดือน ก็ให้ผู้ช่วยศึกษาเขตเป็นผู้ตอบแบบประเมิน ดังนั้น
ในกลุ่มนี้จึงมีจำนวนทั้งหมด 24 คน ดังตาราง 1

2. กลุ่มผู้ผ่านการฝึกอบรม ตามโครงการฝึกอบรมข้าราชการครู หลักสูตร
 ศึกษานิเทศก์ของกรุงเทพมหานคร โดยนำรายชื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 250
 คน มาตรวจดูและดูระยะเวลาการปฏิบัติงานภายหลังการฝึกอบรม พบว่ามีผู้บริหารโรงเรียน
 ที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ภายหลังการฝึกอบรม
 มาแล้วตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป มีจำนวน 199 คน แล้วคำนวณกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2} \quad (\text{Yamané 1970 : 581-583}) \quad \text{ปรากฏว่า}$$

ต้องไปกลุ่มตัวอย่างประมาณ 133 คนขึ้นไป จึงจะมีค่าของความคลาดเคลื่อนไม่เกินร้อยละ
 5 ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยในครั้งนี้เป็นจำนวน 150 คน

2.1 กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย ให้ได้จำนวนครอบคลุมขนาด
 กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ต้องการ โดยใช้วิธีการกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (stratified
 random sampling) ดังตาราง 1

3. กลุ่มผู้ได้บังคับบัญชาของผู้ผ่านการฝึกอบรม ตามโครงการฝึกอบรมข้าราชการ
 ครู หลักสูตรศึกษานิเทศก์ของกรุงเทพมหานคร ที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดของ
 โรงเรียนซึ่งได้คัดเลือกให้เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยเลือกจากบุคคล ต่อไปนี้

- 3.1 ผู้ช่วยผู้บริหารสูงสุดของ โรงเรียนทุก ๆ ฝ่าย มีจำนวน 300 คน
- 3.2 ผู้แทนครูฝ่ายปฏิบัติการสอนและฝ่ายสนับสนุนการสอน ฝ่ายละ 1 คน
 มีจำนวน 300 คน
- 3.3 กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยให้ครอบคลุมขนาดกลุ่มตัวอย่าง
 ที่ต้องการ โดยใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) ดัง
 ตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนศึกษาเขต ผู้บริหารโรงเรียนและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเขต

ลำดับ	เขต	ประชากร			
		ศึกษาเขต	ผู้บริหาร	ผู้ช่วยผู้บริหาร	ครูฝ่ายปฏิบัติการและสนับสนุนการสอน
1	คลองสาน	1	4	8	8
2	ดุสิต	1	10	20	20
3	ตลิ่งชัน	1	8	16	16
4	ธนบุรี	1	4	8	8
5	บางกอกน้อย	1	8	16	16
6	บางกอกใหญ่	1	5	10	10
7	บางกะปิ	1	10	20	20
8	บางขุนเทียน	1	10	20	20
9	บางเขน	1	10	20	20
10	บางรัก	1	4	8	8
11	ปทุมวัน	1	5	10	10
12	ป้อมปราบศัตรูพ่าย	1	2	4	4
13	พญาไท	1	4	8	8
14	พระโขนง	1	10	20	20
15	พระนคร	1	2	4	4
16	ภาษีเจริญ	1	10	20	20
17	มีนบุรี	1	10	20	20
18	ยานนาวา	1	5	10	10
19	ราชบุรีบูรณะ	1	5	10	10
20	ลาดกระบัง	1	5	10	10
21	สัมพันธวงศ์	1	2	4	4
22	หนองแขม	1	5	10	10

ตาราง 1 (ต่อ)

ลำดับ	เขต	ประชากร			
		ศึกษาเขต	ผู้บริหาร	ผู้ช่วยผู้บริหาร	ครูฝ่ายปฏิบัติการและสนับสนุนการสอน
23	หนองจอก	1	10	20	20
24	ห้วยขวาง	1	2	4	4
	รวม	24	150	300	300

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม ที่สร้างขึ้น จำนวน 3 ฉบับ และแบบสัมภาษณ์อีก

1 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามศึกษาเขต เป็นแบบสอบถามที่ให้ศึกษาเขตทำการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารสูงสุดของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ซึ่งมีความครอบคลุมถึงงานการบริหารบุคลากร การบริหารวิชาการ การบริหารอาคารสถานที่ การบริหารกิจการนักเรียน การบริหารธุรการและการเงิน และความสัมพันธ์กับชุมชน โดยใช้แบบประมาณค่า (rating scale)

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามผู้บริหารสูงสุดของโรงเรียน ประกอบด้วย ข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว เช่น เพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และปีที่เข้าฝึกอบรม โดยใช้แบบตรวจสอบรายการ (check list)

ตอนที่ 2 สภาพการปฏิบัติงานของผู้ผ่านการฝึกอบรม ในด้านการบริหารบุคลากร การบริหารวิชาการ การบริหารอาคารสถานที่ การบริหารกิจการนักเรียน การบริหารธุรการและการเงิน และความสัมพันธ์กับชุมชน โดยใช้แบบตรวจสอบรายการ (check list) และแบบประมาณค่า (rating scale)

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นของครู เป็นแบบสอบถามเพื่อถามความคิดเห็นของ ครูผู้ได้บังคับบัญชาของผู้ผ่านการฝึกอบรม ที่ดำรงตำแหน่ง เป็นผู้บริหารสูงสุดของโรงเรียนประกอบด้วยข้อมูลต่าง ๆ ต่อไปนี้ คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว เช่น เพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง โดยใช้แบบตรวจสอบรายการ (check list)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของผู้ผ่านการฝึกอบรมที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดของโรงเรียนในด้านต่าง ๆ คือ การบริหารบุคลากร การบริหารวิชาการ การบริหารอาคารสถานที่ การบริหารกิจการนักเรียน การบริหารธุรการและการเงิน และความสัมพันธ์กับชุมชน โดยใช้แบบตรวจสอบรายการ (check list) และแบบประมาณค่า (rating scale)

ฉบับที่ 4 แบบสัมภาษณ์ผู้ผ่านการฝึกอบรม เป็นเครื่องมือที่ใช้การติดตามผลการปฏิบัติงาน ของผู้บริหารสูงสุดของโรงเรียน ที่ผ่านการอบรมชั้นสิบเนื่องจากการใช้ความรู้ความสามารรถ ที่ได้จากการฝึกอบรมตามโครงการฝึกอบรมข้าราชการครู หลักสูตรตรนักรบริหารการศึกษารอง กรุงเทพมหานคร โดยใช้ลำดับความถี่ของเนื้อหาสาระตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน

การสร้าง เครื่องมือการวิจัย

1. ศึกษางานวิจัย บทความ และวารสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้บริหารการศึกษา และศึกษาโครงการฝึกอบรมข้าราชการครู หลักสูตรนักรบริหารการศึกษารอง กรุงเทพมหานคร ซึ่งประกอบด้วยหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ขอบข่ายของหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อแนวทาง การสร้างแบบสอบถาม

2. ดำเนินการสร้าง เครื่องมือการวิจัย ภายใต้งานแนะน่ยของอาจารย์ที่ปรึกษา

3. ขอให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูที่ไม่ใช่อยู่ในกลุ่มตัวอย่างตรวจสอบภาษาที่ใช้ในแบบสอบถามฉบับที่ 2 และขอให้ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนและครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างทำการตรวจสอบภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม ฉบับที่ 3

4. นำเครื่องมือนี้ออกไปทดลองใช้ (try out) กับตัวแทนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย เพื่อนำข้อมูลต่าง ๆ มาปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือนี้อีกให้ดียิ่งขึ้น

5. พิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และส่งไปยัง กลุ่มตัวอย่างประชากร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยนี้ กระทำโดยการขอหนังสือขอความร่วมมือการเก็บข้อมูลการประเมินของศึกษา เขตและโรงเรียน จากรองผู้อำนวยการสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร และนำส่งแบบสอบถามโดยใช้บริการทางไปรษณีย์ และได้กำหนดหมายเลขของผู้ตอบแบบสอบถามไว้ด้วย เพื่อสะดวกในการตอบแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ให้ความสะดวกแก่ผู้ตอบในการส่งแบบสอบถามคืน โดยพิมพ์ชื่อและที่อยู่ของผู้วิจัยพร้อมติดแสตมป์ไว้ในแบบสอบถามที่จะส่งกลับคืนด้วย โดยให้เวลาแก่ผู้ตอบแบบสอบถาม 2 สัปดาห์ เมื่อครบกำหนดแล้วได้เครื่องมือคืนมา จำนวน 750 ฉบับ จากจำนวนเครื่องมือที่ส่งไป 900 ฉบับ เครื่องมือที่กลับคืนมาฉบับสมบูรณ์จำนวน 718 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 79.77 ของจำนวนทั้งหมด ส่วนแบบสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนต่าง ๆ ทั้ง 24 เขต จำนวน 30 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้เครื่องมือรวบรวมข้อมูลก็กลับคืนมาแล้ว จึงดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ต่อไปนี้

1. แบบสอบถามศึกษา เขต จะทำการวิเคราะห์ความคิดเห็น เกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารสูงสุดของโรงเรียน ซึ่งเป็นการประมาณค่า (rating scale) โดยใช้ค่าร้อยละ (percentage)

2. แบบสอบถามผู้บริหารสูงสุดของโรงเรียน มีจำนวน 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว ในข้อคำถามที่เป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) โดยใช้ค่าร้อยละ (percentage)

ตอนที่ 2 สภาวะการปฏิบัติงานของผู้ผ่านการฝึกอบรม ที่เป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) จะทำการวิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ (percentage) และแบบประเมินตนเอง ซึ่งเป็นแบบประมาณค่า (rating scale) ได้กำหนดค่าคะแนน 1-5 คะแนน ซึ่งจะทำการวิเคราะห์ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และค่าร้อยละ (percentage) ที่ได้จากการตอบคำถามแต่ละข้อ

3. แบบสอบถามความคิดเห็นของครู มีจำนวน 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว ในข้อคำถามที่เป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) โดยใช้ค่าร้อยละ (percentage)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาวะการปฏิบัติงานของผู้ผ่านการฝึกอบรม ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) จะทำการวิเคราะห์ โดยใช้ค่าร้อยละ (percentage) และแบบประเมินสภาวะการปฏิบัติงานแบบประมาณค่า (rating scale) ได้กำหนดค่าคะแนนไว้ 1-5 คะแนน ซึ่งจะทำการวิเคราะห์ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และค่าร้อยละ (percentage) ที่ได้จากการตอบคำถามแต่ละข้อ

4. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสูงสุดของโรงเรียนที่ผ่านการฝึกอบรม จะทำการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) โดยใช้วิธีสรุปและเรียงเรียงลำดับความถี่ของเนื้อหาตามความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของผู้บริหารโรงเรียน

5. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนกับผู้ใต้บังคับบัญชา เกี่ยวกับความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งจะทำการวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

โดยใช้ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)